

MUSIQA BILAN QALBNI DAVOLASH

Irodaxon Akbolayeva Mamirjon qizi
Toshkent Davlat Pedagogika Universiteti
"Musiqqa ta'lim va madaniyat" yo'nalishi
1-kurs magistranti +998917899388

Annotatsiya: Musiqqa ko'pincha inson kayfiyatini o'zida aks ettiradi. Shu asnoda, misol uchun, rudda haydayotgan kishiga eng yaxshi musiqqa bo'lib, elektron musiqqa hisoblanadi, xomilador ayollarga esa olimlar klassik musiqani eshitishni tavsiya qilishadi, axir aynan shunaqa musiqqa dunyoga keladigan bolakayning kelajakdagi musiqiy didini tarbiyalashga xizmat qiladi. Shuningdek aytishlaricha, musiqqa ijodiy shaxslar sog'ligi va organizmiga ko'proq ta'sir qiladi, ko'pincha ular musiqadan yo ilhomlanishadi yoki musiqqa ularni aksincha zeriktiradi. Musiqqa fon sifatida ko'pincha bizga sezilmaydi. Savdo markazlari, restoranlar, kiyim do'konlarida u chindan ham juda foydalidir, chunki u o'ziga xos muhitni yaratadi. Ko'pincha musiqqa turiga qarab biz muassasa nufuzini aniqlay olamiz.

Kalit so'zlar: Musiqqa,pozitivlik,fikrlash,konsert,psixologiya,inson

Hozirgi hayotda har bir inson o'z hayot tarziga ega bo'lishni xohlaydi. Bu hayot tarsi kiyimda yoki aksessuarlarda emas, fikrlash va tasavvur qilishda aks etadi. Har birimiz ichimizda chiroyli narsalarni, atrof-muhitni, hayotni yaratishni astoydil xohlaydigan yaratguchi bor, va bu niyatlarimiz aynan bizga ma'qul musiqqa sababli junbushga keladi. Bu qanday ishlaydi? Inson hayoti ikki qismga bo'linadi: atrofdagi hayot va inson qalbidagi o'ziga xos olami. Har birimiz o'ylaymiz, tasavvur qilamiz va orzu qilamiz, va insoniyat bilan parallel ravishda rivojlanadigan musiqqa bizning fikrlarimizni yaxlitlaydi va, o'z ichiga pozitivlik, o'yinqaroqlik, qo'pollik yoki agressiv holatlarni oladigan tomonga yo'naltiradi. Asrlar davomida, qanday musiqani xush ko'rishlariga qarab, insonning xarakterini ham aniqlay olish mumkin edi. Avvallari musiqiy uslublarni tushunish, hamda xorijiy va milliy kompozitsiyalarni o'ynay olish, inson yashaydigan muhitni aniqlash mumkin edi. Endi esa insonning qanday musiqani afzal ko'rishiga asosan uning suhbatlashish doirasini, uning hayot tarzini va qiziqishlarini aniqlash, odamlarni submadaniyatlarga aniq ajratish mumkin. Musiqaning shifobaxs xususiyatlari insonni nafaqat tushkun holatdan chiqaradi, balki jismoniy og'riqlardan xalos ettiradi. O'zini-o'zi davolash har qanday dori-darmonlardan muhimroq, va har birimiz mushkul holatlarda aynan unga umid qiladi. Kayfiyatni ko'taradigan musiqqa insonni yashashga, xursandchilik qilishga va yaxshilikka ishonishga undaydi. U dunyoga yorug'likni singdiradi, va uni tinglash esa sayyorada yshovchi insonlar yarmining sevimli mashg'uloti sanaladi. Dunyoning

yarmidan ko'pi yaxshi va sifatli musiqa uchun pul to'laydi, va bu odamlarning atigi bir qismi uni o'zlari yaratishadi va misli ko'rinmas mashhurlikka erishishadi. Jahon estradasining ijrochilari konsertlar tashkil qilishadi, va millionlab odamlar ularga tashrif buyurishadi. Musiqa insoniyatni birlashtiradi, uni yaxlitlikka olib keladi. Xohlagan tovush bizda ma'lum bir hissiyotni uyg'otadi, ba'zida biz qayg'uga ko'milishni, ba'zida esa to'xtalmas quvonchga erishishni xohlaymiz. Biz har kuni boshdan kechiradigan ko'pgina hissiyot va tuyg'ular hayotda to'qnash keladigan voqealar bilangina emas, balki radio va tv eshittiriladigan qo'shiqlar bilan ham paydo bo'ladi. Shunday qilib, tezkor ovqatlanish restoranlariga kirganda, fondagi musiqa bizni tezroq yeyishga, do'konlardagi zamonaviy va pozitiv musiqa esa boshimizda yangi obrazlar paydo bo'lishiga undaydi. Musiqa doimo bizning xotiralarimiz bilan parallel harakatlanadi, va har bir insonda uning bolaligi bilan bog'liq qo'shiqlar bor. Shunga misol qilib, buyuk fir'avn Ramzesning o'g'li Moisey o'z bolaligidan musiqani eshitib, o'zining haqiqiy kelib chiqishini esladi. Siz esa shunday holatni his qilganmisiz? Shubhasiz, ha. Har birimizda shunday payt bo'lganki, bolaligimizdan qo'shiqni eshitganimizda, biz baxtiyor va g'amsiz vaqtlarimizni batafsil eslaganmiz. Musiqa – kuchli assotsiativ omildir, chunki qo'shiqni bir marta eshitgandayoq, uni butun umrga eslab qolish mumkin, va uni kelgusi bor eshitishganga, taxminan qanday davom etishini bilamiz. Bunday kuchli ta'sirni hatto suratdan ham ololmaymiz, birorta surat bilan to'qnash kelganimizda, kelgusi safar u bilan yuzma-yuz kelganda, katta gumon borki, u bizga boshqacha ko'rinadi. "Kamil musiqa qalbni shunaqa larzaga keltiradiki, bu hissiyotni sevimli mavjudotdan bahra olayotgan kabi holatda bo'lgandek his etasiz, ya'ni musiqa, so'zsiz, dunyoda bor bo'lgan eng yorqin baxtni ato etadi." Stendal yaxshi musiqaga juda to'g'ri tasvirni bergan. Kimdir bu bilan rozi bo'lishi, kimdir esa bo'lmasligi mumkin, ammo bir narsa aniqki: Musiqa insonni yashashga va harakatlanishga undaydi, va so'zsiz ning bizga bo'lgan ta'siri juda juda katta.

Insonni tana a'zolari sog' bo'lgani bilan, qalbida nuqson bo'lsa u hech qachon baxtni xis qila olmaydi. Yaxshilikni ham yomonlikday qabul qiladi. Shuning uchun eng avval qalbni davolash kerak. Qalbni davolashda esa musiqaning o'rni juda katta. Sababi Musiqa insonga ruxiy ta'sir ko'rsatadi. G'amgin yozilgan musiqani eshitganda, inson behtiyor o'ylarga toladi. Psixologlar ko'pincha qallda bo'shliq bo'lsa, uni to'ldirish kerak degan fikrni aytib maslahat berishadi. Lekin Qalbni bo'shlig'ini to'ldirish emas, uni boshatish kerak. Agar insonni qalbi to'la bo'lsa baxtni xis qila olmaydi. Hayotimizda bo'layotgan hodisalarni shunchaki boricha qabul qilishimiz kerak va o'z ustimizda tinimsiz ishlashimiz kerak. Masalan sho'x, quvnoq musiqalarni tinglab kayfiyatimizni doim pozitiv holga chiqarishimiz mumkin. Inson miyyasida negativlarni narsalarni o'ylayversa, hayotidagi hodisalar, insonlar munosabati ham shunday negativilashaveradi. Inson erta tongda tabiatni tasvirlovchi musiqa tinglasa tasavvuri

kengayadi va hayollar og'ushida uchadi. Dengiz suvlari to'lqinlarini aks etuvchi musiqa ham insonga ezgu goyalar kelishiga sabab bòladi. Uyqidan oldin esa alla misolida ijro etilgan musiqalar tinglasa miyya faoliyati ham dam oladi. Ba'zi millatlar farzandlarini hali dunyoga kelmasidan Klassik musiqa tinglash Bola miyyasi uchun foydali deb bejizga aytmaganlar. Musiqa cholgularini ichida eng murakkabi Fortepiano va skripka hisoblanadi. SHuning uchun ham fortepiani musiqa cholgulari ichida Qirol skripka esa qirolicha deb nom olgan. Sababi Fortepianoni chalayotgan inson miyyasini ham òng, ham chap miyya qobiği ishlaydi. Yani ikki xil kalitda yozilgan notalarni bir vaqtni òzida taxrir qilib ijro etadi. Skripka cholgusiga kelsak Skripka cholg'usi juda nafis va mayin ovoz chiqaradi. Sinfonik orkestirlar yuragi xisoblanadi. Ijro holati esa notalar joylashuvi belgilanmagan va Notalarni faqat barmoqlar joylashuvini masofasi bilan xis qilib, eshitib ijro qilinadi. Inson ovoz diapazoniga ham eng yaqin cholg'u bu skripkadir. Skripka ijrochisini eshitish qobilyati boshqalarga nisbatan ancha rivojlangan bo'ladi.

Xulosa:

Dunyoda qaysi musiqa cholg'usi bo'lmasin uni ijro etishni o'rgangan odamdan hech qachon yonomlik chiqmaydi. Sababi ichki kechilmalarini ijro etayotgan cholg'usi orqali bayon qilib sirlashib yengil tortganday his etadi. Musiqa insonni ham madaniy ham etika-estetikasini boyitadi. Jamiyatda o'z o'rni bòlishida ta'lim bilan birga tarbiyani ham o'rgatadi. O'zini qanday tutishni, kiyinishni so'zlashish madaniyatini tinglash madaniyatini ham o'rgatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. "Musiqa psixologiyasi" R.G'.Qodirov. „Musiqa " nashryoti Toshkent 2005 .
2. "Muziko'kálnaya psixologiya" V.I.Petrushin M.1997
3. Hasanov. A . "Musiqa va tarbiya " -T O'qtuvchi 1993 .
4. Yusupova N. "Musiqa savodi ,metodika va ritmika" Toshkent 2010. „Musiqa" nashryoti.
5. M.S. Muxiddinova "Мақтабгача таълим ташкилотларида ахборот-компьютер технологияларини мусика тарбияси воситаси сифатида куллашнинг хусусиятлари" 2020 yil
6. Sh.R.Mahkamova "Имконияти чекланган болалар ва хар томонлама етук авлодни тарбиялашда мусиканинг урни" 2022